

Dr. FRANJO TUĐMAN - ŽIVOT I NASLIJEĐE

Zbornik radova

Nakladnik
Matica hrvatska

Sunakladnici
Hrvatski institut za povijest, Hrvatski državni arhiv,
Institut društvenih znanosti Ivo Pilar,
Hrvatski memorijalno-dokumentacijski centar Domovinskog rata

Za nakladnike
Miro Gavran, Miroslav Akmađža, Dinko Čutura, Željko Holjevac, Ante Nazor

Glavni urednik u ime Matice hrvatske
Luka Šeput

Vijeće za organizaciju Znanstvenog skupa i pripremu zbornika:
Domagoj Knežević, Gordan Ravančić, Ivan Hrستیć, Mario Jareb,
Zorislav Lukić, Dinko Čutura, Ante Nazor

Recenzenti
Darjan Godić, Stipe Kljaić

Objavlivanje knjige omogućeno je uz financijsku potporu
Ministarstva znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske.

MINISTARSTVO ZNANOSTI I OBRAZOVANJA
REPUBLIKE HRVATSKE

Zahvaljujemo na donaciji Hrvatskoj poštanskoj banci
bez koje objavlivanje zbornika ne bi bilo moguće.

CIP zapis dostupan je u računalnom katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
pod brojem xxxxxxxxxxxxxx.

Uredništvo zbornika ne odgovara za stajališta iznesena u autorskim priložima.

ISBN 978-953-341-277-1 (Matica hrvatska)
ISBN 978-953-8335-45-7 (Hrvatski institut za povijest)
ISBN 978-953-8461-22-4 (Hrvatski državni arhiv)
ISBN 978-953-8404-35-1 (Institut društvenih znanosti Ivo Pilar)
ISBN 978-953-8354-23-6 (Hrvatski memorijalno-dokumentacijski centar Domovinskog rata)

DR. FRANJO TUĐMAN - ŽIVOT I NASLIJEĐE

Zbornik radova

Uredili

Domagoj Knežević

Ivan Hrstić

Matica hrvatska

Hrvatski institut za povijest

Hrvatski državni arhiv

Institut društvenih znanosti Ivo Pilar

Hrvatski memorijalno-dokumentacijski centar Domovinskog rata

Zagreb, 2024.

Zbornik radova sa znanstvenog skupa *Dr. Franjo Tuđman - život i naslijeđe*, održanog u organizaciji Hrvatskog instituta za povijest, Instituta društvenih znanosti Ivo Pilar, Matice hrvatske, Hrvatskog državnog arhiva i Hrvatskog memorijalno-dokumentacijskog centra Domovinskog rata 5. i 6. svibnja 2022. u Matici hrvatskoj u Zagrebu.

SADRŽAJ

Predgovor	7
Program skupa	9

ZNANSTVENI RADOVI

Zorislav Lukić

Ideja hrvatske državnosti u radovima Franje Tuđmana u izdanjima Matice hrvatske za vrijeme Hrvatskoga proljeća 1967. - 1971.....	13
--	----

Josip Mihaljević

Je li Franjo Tuđman bio „treća liga” u Hrvatskome proljeću?	37
---	----

Ivan Tepeš

Djelovanje Franje Tuđmana u Matici iseljenika Hrvatske	55
--	----

Domagoj Knežević

Franjo Tuđman i dvije peticije za amnestiju političkih zatvorenika iz 1980.	87
--	----

Wolffy Krašić

Hrvatska republikanska stranka o Franji Tuđmanu i Hrvatskoj demokratskoj zajednici 1981. - 1991.	121
---	-----

Julija Barunčić Pletikosić i Ivan Radoš

Franjo Tuđman i međunarodna zajednica od proglašenja samostalnosti Republike Hrvatske 25. lipnja 1991. do međunarodnoga priznanja 15. siječnja 1992.	153
---	-----

Ante Nazor

Franjo Tuđman i Bosna i Hercegovina	171
---	-----

Velimir Veselinović

Od disidentske suradnje do sukoba i političkoga neprijateljstva: Dobroslav Paraga i Franjo Tuđman	197
---	-----

Nenad Grgurica

Odluke predsjednika Franje Tuđmana vezane uz carinski sustav
u Domovinskom ratu i reintegraciji hrvatskoga Podunavlja 245

ESEJI

Božidar Petrač

Franjo Tuđman i Društvo književnika Hrvatske / Društvo hrvatskih
književnika 269

Marin Sopta

Hrvatski narodni otpor i Franjo Tuđman 283

Ivan Rogić

Događajna polja i uporišta djelovanja Franje Tuđmana 1990. - 1999. . . 297

Krešimir Ćosić

Dr. Franjo Tuđman i Akademija nacionalne sigurnosti 323

KAZALO OSOBNIH IMENA 335

Predgovor

Povodom stote obljetnice rođenja prvoga predsjednika samostalne Republike Hrvatske dr. Franje Tuđmana, Hrvatski institut za povijest, Matica hrvatska, Institut društvenih znanosti Ivo Pilar, Hrvatski državni arhiv i Hrvatski memorijalno-dokumentacijski centar Domovinskog rata organizirali su znanstveni skup *Dr. Franjo Tuđman – život i naslijeđe*, koji je održan 5. i 6. svibnja 2022. u Zagrebu. Sličan tematski skup u organizaciji Hrvatskoga instituta za povijest održan je 10. i 11. prosinca 2009. povodom desete obljetnice smrti pod nazivom *Franjo Tuđman u okviru hrvatske historiografije* i rezultirao je iznimno sadržajnim te kvalitetnim zbornikom radova.

U razdoblju koje je uslijedilo nakon prethodnoga skupa život i rad Franje Tuđmana bili su predmetom brojnih povijesnih istraživanja, koji su rezultirali nizom monografija i znanstvenih radova. To ne čudi s obzirom na to da je političko i životno naslijeđe Franje Tuđmana postalo svojevrsna referentna točka u pozicioniranju političkih i društvenih aktera na javnoj sceni. Ideja revizije Tuđmanove državničke doktrine posebno je bila naglašena tijekom prvoga desetljeća 2000-ih, a može se sumirati u pojmu „detuđmanizacija“, koja je za cilj imala degradaciju i relativizaciju različitih, a prije svega strateških aspekata njegove politike suverenosti Hrvatske. No, pogrešne premise dijela sudionika u tom procesu uspješno i argumentirano dekonstruiraju i znanstveni radovi koje donosi ovaj zbornik.

Sam naziv održanoga skupa, *Dr. Franjo Tuđman – život i naslijeđe*, jasno pokazuje tematsku širinu, čiji je rezultat ovaj zbornik u kojem se nalazi devet znanstvenih radova i četiri eseja. U njima su obrađene teme iz različitih razdoblja života Franje Tuđmana. Radovima je obuhvaćeno njegovo djelovanje u važnim nacionalnim institucijama kao što su Matica hrvatska, Matica iseljenika Hrvatske i Društvo književnika Hrvatske, zatim se propituje njegova uloga u Hrvatskom proljeću, kao i disidentsko djelovanje te suradnja s hrvatskim iseljeništvom, a na kraju i njegova državnička aktivnost u brojnim važnim političkim pitanjima kao što su odnos prema Bosni i Hercegovini, međunarodna afirmacija Republike Hrvatske, mirna reintegracija carinskoga sustava u hrvatskom Podunavlju te okolnosti neuspjeha formiranja važnih državnih institucija kao što je bila Akademija nacionalne sigurnosti.

Uz zahvale autorima i recenzentima, dr. sc. Darjanu Godiću i dr. sc. Stipi Kljaiću, kao i svima koji su na bilo koji način pomogli u pripremanju ovoga

zbornika, nadamo se da će knjiga *Dr. Franjo Tuđman - život i naslijeđe* biti od pomoći svima onima koji su na bilo koji način zainteresirani za život, djelovanje i naslijeđe povjesničara, političara i državnika dr. Franje Tuđmana.

1. kolovoza 2023.

Domagoj Knežević